Lausunto

Kuntaliitto
Kommunförbundet

Dnro 760/03/2019

Niemi Jussi
Mäntynen Kaisa

15.11.2019

K 3/2019 vp, Tarkastusvaliokunta 6.11.2019 klo 11:30
Tarkennus kokouksessa annettuun lausuntoon

Terveet tilat 2028 - hanke ja arvio sen vaikuttavuudesta

Terveet tilat 2028 –hanke: *Valiokunta on kiinnostunut kuulemaan arvionne hankkeen vaikuttavuudesta*

Suomen Kuntaliitto esitteli tarkastusvaliokunnan kuulemistilaisuudessa 6.11.2019 toimenpiteitä, joita se on ehdottanut lisättäväksi Terveet Tilat 2028 toimenpideohjelmaan. Kuntaliiton näkemyksen mukaan ohjelma ei ole uskottava ilman sille osoitettua riittävää rahoitusta. Ilman merkittäviä taloudellisia kannustimia ohjelman vaikutukset tulevat jäämään varsin vaisuksi ja tavoitteita ei tulla saavuttamaan. Pelkillä hyvien käytäntöjen levittämisellä ja viestinnällä ei ratkaista investointiin ja kiinteistöjen ylläpitoon tarvittavaa taloudellista lisäresurssia.

Alla ehdotettuihin toimenpiteisiin on lisätty kustannusarviot:

Kuntaliitto on ehdottanut ohjelmaan lisättäväksi:

- Teknistaloudellinen kartoitus kuntien edellytyksistä selvitä rakennuskannan uudistustarpeesta kuntatalouden näkökulmasta. Investointitarpeiden hallintaan ja ratkaisemiseksi on etsittävä erilaisia ja uusia vaihtoehtoja rahoitus- ja toteutusratkaisuista. Kartoituksen pohjalta tulisi arvioida kuntien taloudelliset edellytykset sekä mahdollisten vaikuttavampien kannustimien tarve kunnissa. Osana kartoitusta tulisi selvittää mahdollisuuksia tukea kuntia mm. rakennusten korjaus- ja uudistamisinvestoinneissa. Mahdolliset julkiseen rakentamiseen ja korjaamiseen kohdistetut tukitoimet voisivat olla varteenotettavia kansantaloutta elvyttäviä toimenpiteitä mahdollisessa taloudellisessa matalasuhdanteessa.
    - KUSTANNUSARVIO: Tämä edellyttäisi valtakunnallisesti koordinoitua selvitystä hankkeen alussa, kustannusarvio kartoitukselle 250 000 - 300 000 €
- Kunnille kohdistettu kannustinmekanismi, joka tähtäisi kuntien kiinteistöjen ylläpidon laadun parantamiseen. Selvitystemme perusteella kuntien rakennuskannan ylläpitotoiminnassa on merkittäviä kehittämistarpeita. Suurimmat puutteet liittyvät resurssien riittävyyteen, mutta myös resurssien kohdentamisessa ja strategisessa tavoitteellisuudessa on haasteita. Operatiivisen toiminnan puutteista voisi mainita, että kiinteistönhoidon ja huollon toiminnat eivät perustu mitoituksen ja että keskeisten prosessien tunnistamisessa ja kehittämisessä on parantamisen varaa. Mahdolliset tukitoimet voisivat kohdentua esimerkiksi kiinteistöjen ylläpidon

suunnitteluun ja kehittämiseen. Tukitoimilla olisi mahdollista edistää kiinteistönhoidon prosesseja ja esim. kiinteistön ylläpidon mitoittamista tarvetta vastaavaksi.

  - KUSTANNUSARVIO: Kuntien rakennuskannan ylläpidon kehittämistuki esim.: 1 milj € - 1,5milj €

- Pitkäaikaista tukea ja kannustimia palveluverkojen (esim. kouluverkon) uudistamisen eri vaiheisiin, rakennusten sisäilmatutkimusten ja kuntotutkimusten suora tukeminen sekä rakennuskannan uudistumisen tukeminen kannustimien avulla.
  - KUSTANNUSARVIO: Tämä edellyttäisi joka vuosi jaettavaa rahasummaa uudistamisen eri vaiheisiin, kunta voisi saada rahoitusta vain yhteen vaiheeseen. Rahoituksen hakemisen edellytyksenä olisi kriteeristö, joka kunnan on täytettävä (esim. palveluverkkoselvitys tehty, kiinteistön ylläpidon hyvät käytännöt, prosessit kunnossa sisäilmaongelmien hoidossa jne.), kustannusarvio 1,5 - 2 miljoonaa euroa vuodessa.

- 1-2 asiantuntevan henkilön työpanos kymmenen vuoden ajan koordinoimaan kuntakentän toimenpiteitä ja kuntaverkostoja sekä vastaamaan viestinnästä. (Vrt. hometalkoot). Verkostojen tarkoituksena olisi välittää oikeaa ja viimeisintä tietoa sekä edistää hyvien korjaus- ja uudisrakentamiskäytäntöjen leviämistä.
  - KUSTANNUSARVIO: ministeriöiden (STM, YM) yhteinen ”sisäilmavaltuutettu” (2 htv, rakennusterveysosaamista, kuntakoordinointia, viestintää), kustannusarvio 170 000 €/vuosi
- Kannustinmekanismi kuntien rakennusterveysosaamisen edistämiseksi. Esimerkiksi vuotuinen kuntakohtainen osaamisen edistämistuki, jonka voisi kohdentaa nykyisten työntekijöiden osaamisen kehittämiseen tai uuden asiantuntijan palkkaamiseen.
  - KUSTANNUSARVIO: erikseen haettava tuki henkilöstön täydennyskoulutukseen tai uuden osaajan palkkaamiseen erityisesti niille kunnille, jossa osaamista ei ole. Painottuisi ohjelman alkuvuosille, RTA-koulutuksen hinta on noin 10 000 €, jos kannustin olisi esim. 500 000 €, osaamista saataisiin lisättyä 50 kunnassa/vuosi. Kustannusarvio 500 000 €

Esitettyjen konkreettisten lisätoimenpiteiden yhteenlaskettu kustannusvaikutus olisi noin 3,5 - 4,5 miljoonaa euroa vuodessa.

Suomen Kuntaliitto

Kaisa Mäntynen
erityisasiantuntija, ympäristöterveys

Jussi Niemi
tilapalvelupäällikkö